

РЕЦЕНЗИЯ

Върху дисертационен труд за получаване на образователната и научната степен “Доктор” по докторска програма 05.02.21 „Организация и управление на производството (индустрия)“ в професионално направление 5.13 „Общо инженерство“

Тема на дисертационния труд: „Намаляване на сложността и прилагане на GDPR: Концептуализация на ориентирана към потребителя онлайн система за контрол на поверителността и оценка на нейните ефекти върху организационната надеждност“

Автор на дисертационния труд: Кадир Илер

**Рецензент: доц. д-р инж. Капка Йорданова Манасиева,
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“**

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно-приложно и научно отношение. Степен и мащаб на актуалността на проблема и конкретните задачи, разработени в дисертацията

Темата „Намаляване на сложността и прилагане на GDPR: Концептуализация на ориентирана към потребителя онлайн система за контрол на поверителността и оценка на нейните ефекти върху организационната надеждност“ е актуална както за науката така и за практиката. Научният и потенциал за изследване е свързан с проблемите и задачите възникващи в организационните системи в резултат на големия обем от данни и работата на системите за контрол на поверителността. Практическата полезност също е на лице и се изразява в разработката на система за контрол фокусирана върху поверителността на данните и в съответствие с изискванията, свързани с Общия регламент за защита на личните данни (GDPR).

Актуалността на проблема се доказва от дисертацията в първата част в прегледа на литературата в областта, анализа на постигнато до сега в глобален и локален аспект и изведените проблеми на съществуващите системи за сигурност.

Приложената методология на изследването включва международно уеб-базирано проучване цели разбиране на системата и нейните изменения: информираността на потребителите, доверие към организациите и оценката на елементите за контрол на поверителността на данни. Включването на оценка на нейните ефекти върху организационната надеждност прави и задачите сериозни и с резерви както по отношение на мащаба, така и с потенциал за реални научни и практически резултати.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературен материал

Авторът е направил изследване и литературен обзор (67 литературни източника) на проблемите, свързани със организационната същност на системите за сигурност, развитието на общия регламент на защита на личните данни като цяло и съответно съвременните предизвикателства при работата на тези системи, тяхната ефективност и изисквания. Анализирано е постигнатото досега в тази област и на базата на добре дефинирани изводи са формулирани целите и задачите на дисертационния труд.

Формулираната цел и аналитично изследване отговарят на разработеното като съдържание в дисертацията и е налице авторска интерпретация при анализа по отношение на прилагане принципите на развитие и на проблема със сигурността на личните данни при тези системи.

Авторът предлага добра структура и последователност развити в 4 глави определени в резултат на добрия обзор, с последователен фокус върху теоритична постановка, изследване на условията и средата за приложение и завършва с експеримент.

В предложения вид, дисертационния труд напълно изчерпва предварително зададеното условие да отговори на изискванията за получаване на образователната и научна степен "Доктор".

Високо оценявам работата му по извеждането на основния проблем. Докторантът добре познава състоянието на проблема и аналитично и творчески оценява и интерпретира материалите.

3. Съответствие на избраната методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

Използваните основни теоретични и методологични подходи при дизайна на концепцията на системата за контрол на поверителността и оценка на нейните ефекти върху организационната надеждност като компонент за управление е сполучливо избрана и подходяща за такъв вид научно изследване. Избраната методика от докторанта съответства на поставената цел на изследването и са използвани точни формулировки и добра аналитична информация. Задачите и тяхната последователност са в съответствие с целта, а изследванията на съвременните системи за сигурност спомагат за разработване на подход и система за опазване на личните данни за нуждите на организациите.

Приносите на разработката са защитени от добре избраните и изяснените теоретико-методологичните аспекти на предложения подход за решаване на проблема, с акцент на новите форми и начини за включване на нови решения. Авторът добре е обосновал теоретически изборът на подхода и изискванията за неговото приложение. Апробирането е успешно и доказва приложния принос на подхода. Отлично са определени границите на обхвата и възможностите за оценяване на практическата му приложимост. Оценката на ефекта на предложена концепция за практическо прилагане и използване е направена, което добавя теоритико-приложна стойност.

4. Оценка на естеството и достоверността на материала

Материалът е достоверен, базира се на актуални и достоверни постановки, както теоритични, така и практически. Проблемите за привеждане на съществуващите подходи за контрол с интелигентните форми и методи на запазване поверителността на даните са актуални и в разработката се доказва необходимостта за непрекъснато наблюдение, анализ и търсенето на решения основани на новите технологии и кибер-системите за сигурност.

5. Приноси на дисертационния труд

Приносните моменти на дисертационния труд „Намаляване на сложността и прилагане на GDPR: Концептуализация на ориентирана към потребителя онлайн система за контрол на поверителността и оценка на нейните ефекти върху организационната надеждност“ се свеждат до: откриване на нови страни в съществуващи теории и научни проблеми и използване на нови средства за доказване на тяхната значимост за организационната надеждност.

Характерът им се свежда до научно-приложни и приложни както следва:

5.1. Научно - приложни приноси

1. Представена е нова унифицираща рамка за спазването на GDPR, която спомага за опростяването на процеса на прилагане от страна на организациите и подобрява потребителския контрол върху личните данни чрез система за контрол на поверителността.

2. Разработена е методика за проучване информираността на потребителите относно поверителността, доверието към организациите, оценката на елементите за контрол на поверителността и обратната връзка за качеството на проучването, като се използват вътрешни и външни методи за валидиране на данни.

3. Въз основа на предложената методика са събрани данни чрез широко мащабно уеб-базирано допитване до граждани и организации. Те съдържат практиките при прилагане на GDPR за оценка на информираността на потребителите относно поверителността, доверието им към организациите, оценка на елементите за контрол на поверителността и обратна връзка за качеството на проучването.

4. Предложена е система, даваща възможност на гражданите да контролират личните си данни, като се противодейства на тенденцията за прехвърляне на контрола към организациите, обработващи данни

5. Изводът за влиянието на контрола на личните данни върху процесите, системите и организационната надеждност, подчертава значението на въздействието върху обществото чрез фокусирането върху влиянието на контрола на личните данни, процесите и системите върху надеждността.

5.2. Приложни приноси

1. За нуждите на изследванията са създадени уеб-инструменти за събиране и анализ на данни от разнообразни източници, предоставяйки цялостно и нюансирано разбиране на проблемите, свързани със спазването на GDPR.

2. Създадени са он-лайн условия и е събирана информация за над хиляда глоби, която се анализира и контекстуализира, за да се идентифицират тенденциите в спазването на GDPR.

Характер на приносите

Приносите са с научно-приложен и приложен характер. Те са от такова естество, че освен теоретичната им полезност могат да се използват и в практиката. Тяхната приложимост бесспорно ще бъде полезна за специалистите, занимаващи се с тези проблеми.

Значимост на приносите

Приносите биха допринесли за разширяване на познанията в областта на приложението на форми за оценка и контрол и обогатяват изследванията в тази област. Ще допринесат и за изясняването и формирането на изисквания за създаване на условия за повишаване на компететностите по приложението на новостите в опазването на поверителна информация, намаляването на сложността при прилагане на GDPR и повишаване на ефективността от използване на подхода и метода за контролирано протичане на този процес. Това несъмнено е и голямата теоретико-практическа полезност на дисертационния труд, а експерименталните резултати доказват по безспорен начин ефективността от бъдещото му приложение в практиката.

6. Оценка за степента на лично участие на дисертанта в приносите

Считам че дисертационния труд и приносите са лично дело на докторанта, подкрепен от неговите научни ръководители. Предложената концепция и описаният инструментариум е експериментиран и резултатите са положителни. Смятам, че те са достатъчни за такъв вид изследване и ще обогатят знанията от приложението на тази методология в управлението на процеси, свързани със сигурността на личните данни.

7. Преценка на публикациите в дисертационния труд

Представените шест публикации свързани с доктората. Четири от тях са самостоятелни, а две - в съавторство. Една от публикациите е индексирана в Скопус.

8. Използване на резултатите от дисертационния труд в научната и социалната практика

Резултатите от експеримента са положителни и могат да се използват в практиката и учебния процес. Научните изводи и постановки са с потенциал да бъдат използвани като основа за продължаване на научната работа по приложението на модела в системите за сигурност.

9. Бъдещо използване на научните и научно-приложни приноси

Предложената методология и концепция може да се доразвие в практичен модел улесняващ организациите при използването на система за контрол на поверителността. Докторантът може да помисли за приложение на подхода в

практиката на организации които се нуждаят от ефективни решения на разглеждания проблем.

10. Автореферат

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията на закона за равнието на академичния състав в РБ и Правилника за приложението му в ТУ-Варна за получаване на образователната и научна степен „Доктор“. Съдържа всички постановки и изисквания на закона и правилника.

11. Критични бележки

Докторантът е работил по бележките от предварителните рецензии и за предложения за окончателна рецензия нямам забележки.

12. Други въпроси

1. Осведомеността на докторанта е много добра.
2. Не съм забелязала некоректно използвани чужди подходи, определения, или взаимствани материал, които да бъдат отнесени и класифицирани към категорията „плагиатство“.
3. Смятам, че докторантът може да продължи работата си и бъдещото практическо използване на приносите на разработката.

13. Заключение

Окончателното ми заключение е положително и приемам дисертационния труд за завършен. Чрез дисертацията и публикациите, докторантът убедително доказва, че притежава много добри знания и е компетентен при анализирането и използването на съвременни изследователски методи. Той доказва, може да решава самостоятелно научни проблеми.

В заключение предлагам на членовете на научното жури да присъдят на Кадир Идер образователната и научна степен “Доктор“ по докторска програма 05.02.21 „Организация и управление на производството (индустрия)“ в професионално направление 5.13 Общо инженерство.

13.12.2023г.

Рецензент:

/доц. д-р инж. Капка Манасиева/